

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till domstolen för ekonomiska stridsåtgärder; given Stockholms slott den 16 januari 1935.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Möller anför efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (V. p. 9—10) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till domstolen för ekonomiska stridsåtgärder för nästa budgetår beräkna ett belopp av dels 40,000 kronor för avlöningar, dels 10,000 kronor för omkostnader.

Sedan Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat till riksdagen avlåta proposition med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder, ber jag att nu få till slutlig behandling upptaga frågan om anslag till nämnda domstol.

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 54.

Enligt berörda förslag skola mål, som avse tillämpningen av ifrågavarande lag, upptagas och avgöras av en för hela riket gemensam domstol, benämnd domstolen för ekonomiska stridsåtgärder. Domstolen skall hava sitt säte i Stockholm samt bestå av ordförande och åtta ledamöter, vilka förordnas av Konungen för viss tid. Ordföranden och en ledamot, vilken förordnas att vara vice ordförande, skola vara lagkunniga och i domarvärv erfarna. En ledamot skall äga särskild insikt och erfarenhet i såväl arbetsförhållanden som ekonomiska förhållanden i allmänhet. Bland övriga ledamöter skola finnas företrädare för de viktigaste närings- eller yrkesintressen, som beröras av lagen. För vice ordföranden och övriga ledamöter förordnar Konungen ersättare. Domstolen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta det erfordras för måls handläggning. Där så prövas nödigt, må domstolen sammanträda å ort utom Stockholm. Domstolen föreslås vara domför med ordförande och fyra ledamöter. Bland de ledamöter och ersättare, som företräda särskilda intressen, har ordföranden att tillkalla dem, som i det särskilda fallet äga största sakkunskap, varvid dock skall iakttagas att motsatta intressen bliva i lika mån företrädda. Vid domstolen skall tillika vara anställd en eller, därest så erfordras, flere åklagare med uppgift att föra talan om ansvar för åsidosättande av förbud eller föreskrift, som meddelats av domstolen. Åklagare förordnas av Konungen.

Enligt förslaget äger ifrågavarande domstol att under vissa förutsättningar till prövning upptaga jämväl mål enligt lagen om kollektivavtal.

Den föreslagna lagen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1935 och gälla till och med den 31 december 1938.

Kostnaderna för den nya domstolen torde i stort sett kunna uppskattas med ledning av förhållandena vid arbetsdomstolen, givetvis med beaktande av de skiljaktigheter, som påkallas av olikheten i domstolarnas uppgifter och omständigheterna i övrigt. Viss ledning synes ock kunna erhållas av erfarenheterna från den år 1933 inrättade norska s. k. bojkottdomstolen, vilken motsvarar den nu föreslagna domstolen. Jag har därför låtit infordra vissa uppgifter rörande nämnda domstol. Uppenbart är, att då det här gäller en för landet helt ny och oprövd verksamhet, vars omfattning icke låter sig med någon grad av säkerhet på förhand bedömas, stor försiktighet bör iakttagas vid fastställande av stat för den nya domstolen. Lika klart är emellertid, att arvodena till domstolens ordförande och ledamöter icke få tillmätas alltför snävt, om man för dessa befattningar skall kunna påräkna de högt kvalificerade krafter, som erfordras för att domstolen skall på ett tillfredsställande sätt fylla sin grannliga uppgift samt hos båda parterna förvärva nödig auktoritet.

Med dessa allmänna utgångspunkter går jag nu att framlägga beräkningar angående kostnaderna under nästa budgetår för den nya domstolen. I enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning torde härvid avlöningskostnaderna böra beräknas för sig och övriga omkostnader för sig.

Vad då först angår *avlöningskostnaderna*, torde man, såvitt nu kan be-

dömas, kunna räkna med, att domstolens samtliga ledamöter, alltså även ordföranden, skola uppehålla sina befattningar vid sidan av annan verksamhet. Att på förhand beräkna domstolens arbetsbörda låter sig, som nyss antytts, av naturliga skäl knappast göra, men till ledning för ett bedömande härutinnan kan nämnas, att antalet sammanträden under första verksamhetsåret utgjorde vid arbetsdomstolen 49 samt vid den norska bojkottdomstolen 54, därav 35 med parter och vittnen närvarande. Under andra verksamhetsårets första kvartal höll sistnämnda domstol emellertid endast 5 sammanträden.

Vid utmätande av arvode åt ordföranden må särskilt beaktas, att den auktoritet, domstolen kan komma att förvärva, liksom beträffande arbetsdomstolen i hög grad beror av ordförandens person. Ordföranden bör därför äga hög juridisk kompetens och besitta förutsättningar att leda en process, byggd på muntlighets- och omedelbarhetsgrundsatserna. Han bör tillika äga god kännedom om förhållandena på arbetsmarknaden och förståelse för parternas synpunkter. På ordföranden torde även ankomma att — med biträde av en sekreterare — uppsätta förslag till domstolens domar och övriga beslut samt övervaka expedieringen av desamma. Med hänsyn till omöjligheten att på förhand bedöma arbetets omfattning torde avgörande skäl tala för att ersättningen beräknas utgå med dels ett fast årsarvode, dels visst arvode för sammanträdesdag. Fastställes det förra till 4,000 kronor för år och dagarvode till förslagsvis 100 kronor, skulle med ett genomsnittligt antal sammanträdesdagar av 45 per år den sammanlagda ersättningen till ordföranden komma att belöpa sig till 8,500 kronor. En ersättning enligt dessa grunder synes mig skälig. Till jämförelse må nämnas, att åt ordföranden i den norska bojkottdomstolen anslagits ett arvode av 7,200 norska kronor per år, dock att ordföranden med hänsyn till en del extra arbete vid domstolen under första verksamhetsåret uppburit sammanlagt 7,700 kronor.

Jämväl ledamöterna torde, i likhet med arbetsdomstolens ledamöter, böra erhålla ersättning i form av såväl fast årligt arvode som visst arvode per sammanträdesdag. Årsarvode torde kunna bestämmas till 2,000 kronor för vice ordföranden och 1,000 kronor för envar av övriga sju ledamöter, medan dagarvode, i analogi med gällande grunder för arbetsdomstolens ledamöter, lämpligen kan sättas till 60 kronor för vice ordföranden och dennes ersättare samt 40 kronor för övriga ledamöter och deras ersättare. Räknas med ovan angivna antal sammanträdesdagar per år och antages vidare, att i varje sammanträde delta, förutom ordföranden och vice ordföranden, fem ledamöter, skulle för bestridande av ledamöternas dagarvoden åtgå 11,700 kronor eller i runt tal 12,000 kronor. Läggas härtil det fasta arvodet, skulle arvodeskostnaderna för domstolens ledamöter (utem ordföranden) och deras ersättare uppgå till $(12,000 + 9,000)$ 21,000 kronor.

I förenämnda lagförslag förutsättes, att flere åklagare skola kunna anställas vid domstolen. Det torde emellertid tillsvidare vara tillräckligt att i domstolens stat uppföra en åklagarbefattning. Med hänsyn till åklagarens

begränsade uppgift — att beivra åsidosättande av förbud eller föreskrift, som meddelats av domstolen — synes man ock kunna räkna med, att denna befattning åtminstone till en början handhaves såsom bisyssla. Innehavare av åklagarbefattning vid domstolen bör vara behörig utöva domarämbete och även någon tid hava tjänstgjort såsom domare eller åklagare vid allmän domstol. Helst bör han jämväl äga någon kännedom om förhållandena på arbetsmarknaden. Jag föreslår, att för arvode till åklagaren tillsvidare beräknas ett belopp av 200 kronor per månad eller alltså 2,400 kronor per år.

Utom nu nämnda, i lagförslaget upptagna befattningshavare torde — liksom vid arbetsdomstolen — böra anställas en sekreterare med uppgift att biträda ordföranden med uppsättande av förslag till domar, föra protokollet vid sammanträdena samt ombesörja förekommande kansligöromål. Som regel bör väl även ifrågavarande sekreterare äga domarkompetens, ehuru det liksom beträffande arbetsdomstolen kan vara onödigt och olämpligt att föreskriva dylik kompetens som villkor för erhållande av förordnande å befattningen. Befattningen torde åtminstone tills vidare kunna skötas vid sidan av annan verksamhet. Arvodet åt sekreteraren anser jag lämpligen kunna bestämmas till 3,600 kronor per år, motsvarande ungefär hälften av den avlöning, som för närvarande tillkommer sekreteraren vid arbetsdomstolen.

Å berörda arvoden, vilka torde få fastställas av Kungl. Maj:t, bör icke utgå dyrtidstillägg. Något belopp till ersättning för mistade löneförmåner torde tillsvidare icke vara påkallat.

Enligt dessa beräkningar skulle alltså för arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagas ett sammanlagt belopp av (8,500 + 21,000 + 2,400 + 3,600) 35,500 kronor.

Liksom vid arbetsdomstolen lärer det ock bliva erforderligt att vid ifrågavarande domstol anställa en befattningshavare i biträdesgrad med uppgift att utföra renskrivningsarbete och under sekreterarens ledning sköta expeditionen. För ändamålet torde i domstolens avlöningsstat böra uppföras en kanslibiträdestjänst med avlöning enligt 7:e lönegraden i gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän. Härför erfordras ett belopp av 2,520 kronor per år.

Vidare bör visst belopp avses för ersättning vid vikariat å åklagar-, sekreterar- och kanslibiträdesbefattningarna samt för vakthållning under domstolens sessioner. Beloppet torde förslagsvis kunna beräknas till 1,880 kronor. Något belopp för avlöningsförhöjningar torde däremot tills vidare icke behöva upptagas.

För avlöningar åt icke-ordinarie personal skulle alltså åtgå ett belopp av (2,520 + 1,880) 4,400 kronor. Posten torde tillsvidare böra upptagas förslagsvis.

Slutligen bör såsom särskild löneförmån till icke-ordinarie tjänstemän beräknas ett belopp av förslagsvis 100 kronor, avsett till dyrtidstillägg åt kanslibiträdet.

Hela avlöningsstaten skulle enligt nu angivna beräkningar sluta å (35,500 + 4,400 + 100) 40,000 kronor.

Vad härefter angår *omkostnaderna*, torde man få räkna med att domstolen i vissa fall kommer att sammanträda å ort utom Stockholm. Vidare lär åklagaren stundom behöva göra särskilda resor för verkställande av utredning. Medel torde ock bära avses för rese- och traktamentsersättning åt ersättare för domstolens ledamöter vid sammanträde i Stockholm. Under hithörande resor torde rese- och traktamentsersättning bära utgå enligt allmänna resereglementets klass I A åt ordföranden, klass I B åt övriga ledamöter samt klass II C åt sekreteraren och åklagaren. Att på förhand uppskatta kostnaderna för ifrågavarande resor är givetvis i hög grad vanskligt. Jag föreslår emellertid, att för ändamålet beräknas ett belopp av 7,000 kronor.

Expenserna torde med ledning av motsvarande utgifter för arbetsdomstolen kunna uppskattas till 3,000 kronor.

Utgifterna för lokalhyra torde bära bestridas från det i statsverkspropositionen för nästa budgetår under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond. Önskvärt är, att ifrågavarande domstol och arbetsdomstolen inrymmas i gemensamma lokaler. Det samarbete, som erfordras med hänsyn till att de båda domstolarnas kompetensområden i vissa fall gripa in i varandra, skulle härigenom i hög grad underlättas. Vidare skulle domstolarnas expenser kunna något minskas. Dessutom skulle sekreteraren och kanslibiträdet kunna tagas i anspråk för utförande av arbete åt arbetsdomstolen, därest domstolen för ekonomiska stridsåtgärder icke skulle kunna bereda dem tillräcklig sysselsättning. Härigenom skulle givetvis viss besparing kunna uppnås i arbetsdomstolens kostnader för ersättning åt extra tjänstemän och övriga biträden. Enligt upplysning från arbetsdomstolen medgiva emellertid domstolens nuvarande lokaler ej utrymme jämväl för den nya domstolen. Samtliga lokaler i fastigheten äro nämligen upptagna för annat ändamål. Därest den ifrågasatta domstolen för ekonomiska stridsåtgärder kommer att inrättas, torde frågan om anordnande av gemensamma lokaler för denna och arbetsdomstolen få upptagas till närmare prövning.

Omkostnaderna för domstolen för ekonomiska stridsåtgärder skulle i enlighet härmed beräknas sålunda

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	7,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	3,000

Summa kronor 10,000.

Skilda anslag torde bära anvisas för avlöningskostnaderna och för omkostnaderna. Avlöningsstat lär bära fastställas i enlighet med samma grunder, som i statsverkspropositionen föreslagits för arbetsdomstolen. För användningen av omkostnadsanslaget torde Kungl. Maj:t i sinom tid få fastställa stat.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för domstolen för ekonomiska stridsåtgärder, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 35,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4,400
3. Särskild löneförmån till viss icke-ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	» 100
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor 40,000;	

dels till Domstolen för ekonomiska stridsåtgärder:

Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av..... kronor 40,000;

dels ock till Domstolen för ekonomiska stridsåtgärder: Omkostnader för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av..... » 10,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bertil Wirseen.